

FESTES DE POSTGUERRA

(Sainet Fester en dos actes)

Personatges

- **Adela**> Dona de Miquel.
- **Miquel**> Home d'Adela.
- **Vicent**> Amic de Miquel.(Company de Filà)
- **Gaspar**> Altre amic de Miquel. (Company de Filà)
- **Quico**> Altre amic de Miquel. (Company de Filà)
- **Gostí**> Altre amic de Miquel. (Company de Filà)
- **Rosario**> Dona de Gostí.
- **María**> Veïna de Miquel i Adela.

Posada en escena

*Finals de 1939, principis de 1940, no fa ni un any que ha acabat la guerra civil espanyola. L'escenografia i la indumentària deuen aproparse al màxim als temps de penúria de l'època. Es una casa bocairentina d'eixos temps. Important que hi **haiga** una taula i varies cadires. Es la casa de Miquel i Adela.*

PRIMER ACTE

(S'alça el teló i apareixen Adela, Miquel i Gaspar, estos dos últims sentats i Adela fent alguna feina domèstica))

Adela: Esteu boigos, encara no fa ni un any que s'acabat la guerra civil i ja esteu pensant en fer Festes, ¿no hi ha altres coses mes importants que fer?

Gaspar: ¡Xé Miquel!, jo crec que la teua dona té raó.

Miquel: Però que voleu, que estigam sempre pensant amb la ditzosa guerra, que es penseu que no tinc sentiments. Si no fa ni un any estava pegant tirs, molt a pesar meu. Però caldrà tirar endavant, i quina millor manera que cel.lebrant les Festes, que si d'alguna cosa serveixen es per a portar la pau i la germanor a este poble.

Gaspar: ¡Xé Adela!, jo crec que el teu home té raó.

Adela: Sí, tu sempre molt diplomàtic, sempre donant la raó a tots. En crec que vas per a polític.

Gaspar: Dona, per a que enfadar-se en ningú. Si això no porta a res. A més, ara crec que per a ser polític hi ha que ser del "meneo" eixe.

Adela: ¿Quin "meneo"?

Miquel: Voldrà dir del "Movimiento".

Gaspar: Sí això volia dir, es que encara no estic al tant de la nova situació.

Miquel: Bé al que anavem. Gaspar, ¿tú creus que enguany serem prous per a traure la Filà al carrer?

Gaspar: Home, jo crec que sí. Tal volta si sapierem alguna cosa de Vicent. *(A Miquel)*
¿No has tingut notícies d'ell?

Miquel: No, he sabut res més d'ell des de la Batalla de l'Ebre, en que ell estava a un bàndol i jo a un altre.

Gaspar: Conta, conta, això no ho sabia jo.

Adela: ¿No?, pos seràs l'únic al poble. Per que la resta ho saben tots.

Miquel: Vinga Adela, no sigues exagerada. Si tan sols ho he contat un parell de vegades.

Adela: Sí, sí, un parell de centenars.... . Xarrant de parells, vaig baix al corral a vore si el parell de gallines han posat algun ou, de lo contrari vorem que sopem esta nit.

Miquel: Si vinga ves.

(En eixe moment, mentres se n'ix Adela per un costat, toquen a la porta, -a l'anella o directament a la porta-)

Miquel: Avant, avant, la porta esta oberta.

Quico: Bon dia, quadrilla.

Miquel: Home Quico, quadrilla, quadrilla...

Quico: Xé, Miquel, es una forma de parlar, no anem a ser tan puntosos.

Gaspar: Sentat, Quico, que Miquel anava a contar-me lo de la Batalla de l'Ebre, lo d'ell i Vicent.

Quico: ¡Altra volta Miquel!, jo ja m'heu se, com si haguera estat allí. L'altre dia en feia mal el braç i li vaig dir a la dona que possiblement seria de la ferida de guerra de la Batalla de l'Ebre.

Miquel: Si tu no vas estar.

Quico: Ja però com ho tinc tan ficat al cap de tantes voltes de sentir-ho, ja és com si ho haguera viscut.

Gaspar: Home Quico, no serà per a tant.

Quico: Bo bé, Miquel conta altra volta i aixina si te s'escapa algun detall, jo t'ajudaré.

Miquel: Ale, pues sentat junt a nosatros i escolta de nou. Resulta, Gaspar, que en la Batalla de l'Ebre, que com els dos sabeu va tindre lloc ja fa dos anys, al 38, Vicent lluitaba a un bàndol i jo a l'altre. I durant una de les tantes lluites que varen tindre durant els més de cent dies que va durar la batalla, varem capturar uns quants soldats de l'altre bàndol, entre ells un que era de Beneixama. I este en va contar que al seu bàndol hi havia un de Bocairent que li deien Vicent.

Quico: Sí, Vicent “el piloter”.

Miquel: Sí això, Vicent “el piloter”, que com sabeu li dien així per lo bé que jugava a pilota.

Gaspar: Xe sí, i quines partides s'ha aspolçat al trinet del carrer Macarro, a Xatet II, li pegava cada palissa.

Miquel: Bo bé, al que anavem. Quan en varem contar lo de Vicent, vaig intentar per tots el mitjans contactar amb ell durant els intercanvis de mercaderies nocturnes que feiem entre els dos bàndols. I a la fi ho vaig conseguir. Així, que durant al menys un mes, en les nits que podiem els dos quedaven per a fer intercanvi de tabac, menjar, o bé per a xarrar un ratet i recordar vivències del nostre poble, i de la festa.

Gaspar: Xé, si que es això una anècdota.

Quico: Però, ¿no has contat lo de la contrasenya?

Miquel: ¡Ah sí!, se m'oblidaba. Resulta, que quan quedavem per la nit, per a evitar sopreses i que algú ens pegara un tir, jo dia “Ah, del moro”, i ell responia “Ah del castillo”, lo qual volia dir que el camí estava lliure. I de vegades hi havia un centinel.la d'Alcoi, que quan diem això dia, “per Sant Jordi, avant l'Entrà”, i aixina sabiem més segur que el camí estava lliure.

Gaspar: (*A Miquel*), I ja no has sabut res de Vicent.

Miquel: Pues no, com sabeu la batalla acabà a meitat del mes de Novembre del 38, i desgraciadament va haver al voltant de 100.000 morts, i espere que un d'ells no fora Vicent, pues dos setmanes abans d'acabar la batalla ja no vaig saber res mes d'ell.

Quico: Lo content que estaria ell novament preparant les Festes.

Gaspar: Si es que les guerres i la violència no porten res bó.

Quico: Quan començà la guerra, hauriem tingut que ficar un cartel a l'entrà del poble, que diguera: “Bocairente no entra en la guerra, estamos en Fiestas”. I axina que ens hagueren deixat en pau, i hagueren passat de lluny, uns i altres.

Miquel: Això es, i de mentres dura la guerra nosatros de Festa.

Gaspar: Home, pos no estaria mal tres anys de festes sense parar.

Quico: No se si n'hi hauria algú que ho aguantara.

Miquel: Si en cinc dies que duren les Festes, ja n'hi ha qui cau rendit, disme tu a mi tres anys seguit.

Quico: Hi hauriem hagut més baixes que en la guerra.

Gaspar: Bé, al que anavem. Hem de fer reconte per vore si som prou gent per a participar a les Festes. Ja que he sentit que ja n'hi ha capitans majors, que seràn José Olcina per part dels Cristians i Vicent Satorres per part dels Moros.

Quico: Jo també he sentit que el pare Vicent Molina serà el predicador de la missa de Sant Blai, i que el dia de l'Entrà serà beneida la nova imatge de Sant Blai, obra de Carmelo Vicent, i que ha pagat Josefa Castelló.

Miquel: A mi m'han comentat, que els únics que no eixiran les pròximes Festes seràn els Estudiants, i que tan sols falta saber si nosatros podrem eixir.

Gaspar: Home, jo crec que si que podrem eixir, fent un esforç molt gran això si, per que la gent es escassa, i els recursos encara menys.

Quico: Podriem fer com faran els Granaders que tant sols tindran música el dia de L'Entrà.

Miquel: Alguna cosa aixina haurem de fer, per que si casi com tenim per a passar nosatros, damunt donar de menjar al músic que el toca.

Gaspar: I nosatros que serem tan poquets, igual hi ha algú que li toquen dos músics a casa.

Miquel: ¿Dos?

Gaspar: I pos conta i voras.

Quico: No si al final ens passarà con li va passar al tio Pepe Doménech.

Miquel: I que li va passar a eixe home.

Quico: Hem va contar m'agüelo que el primer any que es van fer festes de Moros i Cristians com a tals, a 1860, el tio Pepe Doménech que fou capità major, i pertanyia a la comparsa de Tomasines, va tindre 8 dies la música a sa casa, per que es va passar els quatre dies de festa nevant a manta, i no s'en pugueren anar.

Gaspar: Menut gasto. Igual que la neu grossa del 26. Nou dies sense llum i 8 sense tren, i damunt el dia Nadal.

Quico: Pues estos, li varem buidar tot el vi i el menjar de la bodega, mira si fou la cosa forta, que després de festes, va haver de vendre un bancal per a poder fer front a tot.

Gaspar: Bon començament de Festes tinguerem.

Quico: Però això no fou tot.

Miquel: ¿Encara més?

Gaspar: Que va fer, ¿vendre a la dona també?

Quico: Va no sigues animal, resulta que decidiren aplaçar les Festes per a la Pasqua de Resurrecció, i va i ix ploent. Aixina que si el primer any de fer festes no es van desmoralitzar, jo crec que ja ho aguantem tot.

Gaspar: Home pos si, per que menut començament.

Miquel: Mira per a on, Quico, tu també saps contar historietes.

Quico: Home pues si, però no les conte infinitat de voltes.

Gaspar: Bo bé, seguim fen reconte, i centrem-se en el tema. He vist a l'hort este matí a Gostí, vull dir a “Gostinillo de Triana”, i m'ha dit que també vindria, a vore com estava el tema.

Miquel: Que després de la Guerra, ¿encara li duren a Gosti, les ganes de ser torero?.

Gaspar: Home no massa, però el nom ja no hi ha qui li'l lleve. No li ho digau a ell, però m'han contat que al front,... a la guerra, a un poble de Terol, van organitzar una novillà, i un dels espases era ell. Però al vore eixir al bouet, diuen que va caure desmaiat i es va pegar tan gran colp al braç contra les barreres que hi havia, que se'l va trencar. Això si, ell conta que de tant d'arrimar-se al torejar el bou el va enganxar, i li va pegar tan gran volantí que li va trencar el braç. Però vosatros mut.

(Toquen a la porta –a l'anella o directament)

Miquel: Avant, avant, qui siga.

(Entra Rosario amb un cabaç en el que du verdures).

Rosario: Hola a tots, com esteu. Miquel, ¿està la teua dona?.

Miquel: Si crec que està baix al corral, veient si han posat les gallines.

Rosario: Precisament a això venia jo, a vore si en canviaba uns quants ous per estes verdures. Que Gostí i jo, portem unes setmanetes de menjar creïlles i espinacs de l'hortet, que se'ns ixen per les orelles.

Gaspar: Al menys teniu alguna cosa que menjar, que conforme estan les coses després de la guerra, hi ha mes d'un que les està passant mes negres que San Amaro.

Rosario: Ja en això tens raò, però si podem variar en alguna cosa el menú tampoc està de més, per què diners per a comprar no hem tenim, però si podem fer algun intercanvi.

Quico: Raó no te'n falta. Per cert, ¿on tens a Gostinillo de Triana?.

Rosario: M'ha dit que ara venia que havia de regar una taula d'espínacs, i quan acabara vindria de seguida.... Vaig cap a baix a vore a Adela, a vore si fem l'intercanvi. (*Se n'ix, per un costat, pel mateix que ha eixit Adela abans*).

Quico: Mira Miquel com a la Guerra, “intercambio de bienes”.

Gaspar: Mentres no siga “intercambio de bienes i servicios”.

Miquel: Yeh, Gaspar no te'n passes. Tingam la Festa en pau.

Quico: Sí, sí ..., això es lo que ens fa falta, Festa i Pau. ... Per cert, ¿Per que Gostí es fa nomenar “Gostinillo de Triana”? Si ell Andalusia no sap ni per on para.

Gaspar: Ja però com ell havia sentit nomenar eixe nom prou al mon taurí, se l'afegí per a donar-se realç i categoria. Per què com sabeu ell va nàixer a Gandia, i posar-se “Gostinillo de La Safor”, pos que vols que el diga, no queda massa taurí.

Quico: Home pos no.

(Toquen a la porta i entra Gostí)

Gostí: Hola a tots, ¿com esteu?

Quico: Mira parlant del rei de Roma, vull dir de Triana.

Gostí: ¿Qué estaveu esperant-me?.

Miquel: Home pos clar, hi ha que tindre clar ja d'una volta si eixirem a festes o que, l'Ajuntament vol saber-ho ja.

Gostí: Sí m'han comentat que els militars se n'estan anant ja, i que Santiago Beneyto serà el pròxim alcalde.

Gaspar: A vore si tornem a recuperar la normalitat ja d'una volta, per què no podem estar tota la vida enfrontats uns en altres.

Quico: Home pos sí, s'adaptarem als temps que ens ha tocat viure. A més ja has vist, la dictadura de Primo de Rivera ha durat 8 anys. Açò no crec que dure molts més.

Gaspar: Que vols que dure, ¿quaranta anys?

Quico: Va exagerat.

Miquel: Va centrem-se. (*a Gostí*) Tú que fas mes vida social, ¿com veus l'ambient de cara a les Festes?

Gostí: Home la gent està prou fotuda després de la guerra, tant uns com altres. Però es el que comentem, no anem a estar tota la vida pegant-se tirs, alguns tindrem que ser els

primers a posar pau i tirar endavant, i quina millor manera que fent Festa en honor a Sant Blai.

Quico: Ja, però tu saps, que igual d'ací mig segle o més, encara hi haurà gent en ganes de recodar-ho.

Miquel: Home, Quico, hi ha que recordar-ho, però per a que ens servixca de lliçó i no tornem a caure en els mateixos errors, no per a tirar-se res en cara. Tots hem tingut un poc de culpa en tot açò que ha passat.

Gostí: També m'he enterat que els Marrocs ja tenen les rodelles i les llançes preparades per a eixir a L'Entrà, que si que son prou. Que el nou castell està prou bé i que pensen plantar-lo.

Miquel: ¿Quin castell? ¿El que va fer en 1922 el tio Pepe el “Surdo” en fusta de Mora de Rubielos?

Gostí: El mateix.

Gaspar: Home jo crec que una dotzena d'anys més si que pot durar. ¿No creieu?

Quico: Home està ben fet, però no crec jo que dure cent anys.

Gostí: També m'han dit que el Centre Recreatiu del Patronato va a tornar-se a obrir, que el Cinema Cortés vol tornar a fer pel·lícules quan li deixen, i que el camp de futbol del cementeri torna a estar en condicions.

Gaspar: (*Apesadunbrat*). Altra volta a fer pilotes de simolsa.

Gostí: També diuen que per a les Festes de Sant Agustí volem portar alquilats uns caps grans de no se quin lloc.

Quico: Si son cabuts, els diran cabolos. ¿Dic jo?

Gostí: ¡Que els diguen con vullguen!, jo que sé. Jo et dic lo que m'han contat. I volen que la Peña El Tabú traga la imatge de Sant Agustí a la Processó.

Miquel: Ja, però per exemple la Cofradía Minerva, després de 240 anys ha decidit ja no fer mes actes dels que feia. I que segons el nou cens som 3.600 habitants, molts sense massa ganes de Festa després del que ha passat.

Gostí: Ja però es el que abans comentavem, hi ha que tirar endavant, i per mitjà de la Festa millor que millor, Sant Blai ens ajudarà.

Quico: De xicotet m'hen recorde, que en l'any 15, soles varen eixir a Festes tres dels quatre Contrabandistes que hi havia. El tio Suat, El tio Sangonera i Blai Relleu, l'altre que era el Tio Picolí no va poder eixir. I varen tirar endavant.

Miquel: Pos d'això es tracta de vore quants serem, i el que podrem fer.

Gostí: A més, jo ja tinc els escritets satírics per a repartir en la Retreta.

Gaspar: Coneixement Gostí, coneixement, que les coses ara no son com abans, a vore que posem en els ditxosos paperets, que podem ficar-se en problemes.

Gostí: Podeu estar tranquils, la censura de Falange mel's ha passat, i ja estan preparats per a que donem l'ordre d'impresió.

Miquel: Ja veig Gostí, que a tu la guerra, no t'ha variat les costums.

Gostí: Ja ho veus, jo ho considere com un mal somni, i com abans de la guerra era jo l'encarregat de fer els paperets, puix de nou he seguit fent-ho.

Quico: M'agrada que les coses tornen al seu lloc. Però... ¿hi han diners, per a pagar a la impremta?

Gostí: Pues no, però quan l'Ajuntament ens done la subvenció, podrem afrontar la factura. No hi ha cap de problema, ja està tot parlat en el de la impremta... Xé, com abans.

Miquel: Que siga barateta, que de lo contrari, no ens arribarà el capital per a pagar la resta de coses.

Gostí: Xé pareix mentira que no confieu en mi, ¿qui era el tresorer abans de la Guerra?

Gaspar: I pos tú. Tu sempre has segut l'amo dels diners.

Quico: Dels pocs que hi han hagut.

Gostí: Pos ja està, tranquils que per a tot ens aplegarà..., crec.

Gaspar: Tingam confiança, serà un any dificil, però tractarem de tirar endavant. Com diu mon pare, al 98, que va ser un any tan desastrós per a Espanya, ens va arribar açí al nostre poble la llum, per tant per a Bocairent va ser un any bó i il.luminat.

Quico: Si per què si el compares en l'any deu, la fil-loxera ens va deixar campanegan.

Miquel: I la vaga dels Beneyto,... si vols problemes tots els anys hi han hagut, i de ben grossos, però les Festes ahí estant, la tradició i la devoció a Sant Blai han superat tots els entrebancs que la pròpia vida ens planteja. Tal volta lo que es considera estrany quan venen Festes, la convivència i germanor que hi ha al poble, deberíem pillar-ho com a mostra per a que eixa germanor perdure durant tot l'any. Cadascú tenim la nostra forma de pensar però hi ha que respectar-se, i crec jo que la Festa ens ajudarà.

Gostí: Collons Miquel que bé parles, podríes fer tu el sermó de la missa de Sant Blai.

Gaspar: Anem a vore, centrem-se en el tema al que hem vingut...(A Miquel), Miquel, ¿Festa Avant?.

Miquel: Festa Avant.

Gaspar: *(A Gostí)* Gostí, ¿Festa Avant?

Gostí: Festa Avant

Gaspar: *(A Quico)*. Quico, ¿Festa Avant?

Quico: Festa Avant.

Miquel: *(A Gaspar)*, i tú que, ¿Festa Avant?

Gaspar: Festa Avant i Vitol al Patró Sant Blai.

Els demés: ¡¡Vitol!!

(S'abaixa el teló)

< FI DEL PRIMER ACTE >

SEGON ACTE

(S'alça el teló i apareixen en casa d'Adela, Rosario, Maria i la pròpia Adela)

Maria: ¿Qué, com porten els vostres marits el tema d'eixir a Festes?. Per que pel veinat veiem cada "trasiego" de personal en esta casa que hi ha que vore.

Adela: Dona, massa "trasiego" no voràs, per que son quatre gats per a eixir a Festes.

Rosario: El meu home, diu que son poquets però que han quedat que si que ixen, i que ja ho han comunica't a l'Ajuntament. Jo ja estic rebuscant-li les peces del trage, que després de tot el que ha passat, ja no sé ni per on les tinc.

Adela: A mi hem passa igual, menys mal que de moment tant sols en falta el sombrero, i crec que sé on el vaig guardar abans de la guerra. M'ha eixit hasta un peça del trage de m'aüelo de l'Antigua Española.

Rosario: Jo el sombrero si que l'he trobat però hem pense que li falta la ploma. *(A Adela)* Si no la trobara ja t'ho diria per a que li n'arrancares una al pollastre que tens.

Adela: Tranquil·la dona, si no la trobes, ja ho fariem. Hem pense que se'l deixarem desplomat per què estem tots igual.

Maria: Per cert, el Ball de Tahona que feien els Marinos, ¿això encara es balla?.

Adela: Xé María, encara no t'has enterat, si ja fa al menys vint anys que han deixat de ballar-lo.

Maria: Ah, pues no m'havia enterat. Es una llàstima pues era tan graciós quan menejaven els palets.

Rosario: Tot s'acaba Maria.

Maria: I que ho digues.

(De fons es senten trompaes i xafotaes, es Gostí, que vé correns del carrer, atolondrat i amb ansies de donar a conèixer una noticia) (La porta està oberta). (Entra Gostí correguent).

Adela: Gostí,... avant, avant. No et molestes en tocar a la porta. Passa, passa..

Rosario: Xé Gostí, que el seguéix algun bou, o qué.

Gostí: *(Respirant amb dificultat, mig ofegat)* Que và dones, que va... El que passa es que vull donarvos una gran noticia... ¿Per cert està Miquel?

Adela: No no està, ¿el buscaves?

Gostí: No millor, per qué volem donar-li una sorpresa.

Adela: Quan de misteri.

Gostí: No es ningun misteri. Resulta que un comerciant de Xàtiva que hi ha a la plaça del mercat, li ha dit a la dona de Gaspar, que ahir al passar per un hospital de campanya que hi ha a al seu poble a portar gènere, es trobà en un de Bocairent, que li deien Vicent "El Piloter".

Adela: *(il.lusionada)* ¡Vicent!, ¡Mare de Deu quin goig!, encara està viu.

Rosario: Conta, conta, ¿quan ve al poble?

Gostí: El comerciant, molt aficionat a la pilota, de seguida l'ha conegut, de quan Vicent, anava pels pobles de per ahí baix a jugar partides. I Vicent li ha dit, que te la cama envenada d'una ferida, que hui el portaven a Bocairent. I per les hores que son no crec que tarde molt en arribar.

Maria: Això si que es una gran noticia.

Gostí: *(A Adela)* Volem donar-li una sorpresa al teu home, i quan vinga el durem aquí, i l'entrarem per baix, per a que la sorpresa siga més gran.

Adela: Coneiximent, que el meu home està delicat. Son pare ja va morir d'un colic tancat i no vull que a ell li passe igual.

Maria: A vore si no te l'han matat en la guerra, i ara te'l fulminen.

Gostí: No, tranquiles avisarem abans d'entrar.

Rosario: Menuda sorpresa.

(En eixe moment, entra Miquel)

Miquel: ¿Sorpresa?, ¿Quina sorpresa?

Gostí: No que estava contant-los, que l'arquitecte José Beneyto Bernacer es el que està reconstruint l'altar de Sant Blai.

Miquel: Menuda sorpresa. Ara s'entereu, si ja fa varies setmanes que està fent-ho. Sempre aneu retrasats... Per cert, Gostí, ja has fet reconte de quants eixirem a Festes, hi ha que tindreu clar ja.

Adela: Si vos fa falta gent, podriem eixir nosatros. *(Senyalant a les dones)*.

Miquel: Vinga va les dones eixir a Festes, això on s'ha vist. El que en faltava sentir.

María: Ja aplegarà, ja.

Miquel: *(Incredul)*, Si el que tu digues, i arribarem a la lluna també. Tú com t'ho creus tot.

Gostí: Estes s'apunten a tot.

Adela: Bé, vos deixem a soles. Se n'anem a vore si fem intercanvi de menjars.

Rosario: Si per què quan no n'hi han diners, la imaginació es el que conta.

(Se'n eixen pel costat).

Miquel: Estes dones, tenen cada tresillat, ara diuen que eixir a Festes.

Gostí: Home Miquel, mirant-ho bé, jo crec...

Miquel: Va deixa-ho, tu el que passa que les tens més por que als bous.... A tot açò, Quico i Gaspar estan retrasant-se molt, no teniem que estar aquí tots després de dinar.

Gostí: M'han dit que anem fent camí, que se n'han anat a esperar a un amic que deu estar a punt d'arribar.

Miquel: Un amic, un amic... Si anem aixina no aclarirem res mai. ¿A vore quants en som per a eixir a Festes?

Gostí: I pos, tú, jo, Gaspar, Quico, Ramón el “lleyater”, Blai “matasans”, Esteve “l'espardenyer”, Martí “el barber” i Pep “Llinterna”.

Miquel: En total nou, poquets, poquets... Si al menys estiguera Vicent, seriem una desena, que crec jo que es el minim que deuriem de ser.

(Des del fons del pati de butaques, es a dir des de la porta d'entrada al mateix, se sent...)

Vicent: ¡Ah del Moro!

Miquel: *(emocionat)* Mare de Deu,... ¡Ah del castillo!.... ¡Vicent!...

(Des del fons del pati de butaques, entra Vicent, que ve damunt d'una camilla portada per Gaspar i Quico, porta la cama envenada).

Gostí: Açò no t'ho esperaves, ¡eh! Miquel.

Miquel: Quina alegria més gran. Avant, pujeu, pujeu...*(A Vicent, mentres s'arrimen a l'escenari per a pujar)* ¿Com estàs Piloter?

Vicent: Encara estic un poc fotut, però per a Festes bò, això segur.

(Pujen a l'escenari, i senten a Vicent en una cadira, sentant-se els altres en les altres cadires que hi ha, després d'haver-se abraçat efusivament amb Miquel i Gostí).

Gostí: *(A Miquel)* Mira per a on, ara ja som deu per a eixir a Festes.

Miquel: Açò si se que es una sorpresa, *(A Vicent)* Creia que t'havien fulminat.

Vicent: Home, pos varen estar a punt. Resulta, que en un dels ultims enfrontaments que tinguerem, al batalló on jo estava ens varen arraconar a un barranc, i ens varen fregir a tirs, quasi tots els meus companys varen ser morts, i jo no ho vaig ser de milacre.

Gaspar: Conta, conta,..., que com la primera part de la història ja se la sabem de memòria, per què Miquel ens l'ha contat moltes voltes, volem saber la segon.

Quico: I aixina completem el capitol.

Gostí: Voleu deixar-lo que ho conte.

Vicent: Resulta, que senties veus i crits de tot tipu per tots els costats, d'un i d'altre exèrcit, apart dels típics, senties “por Santiago luchemos como bravos”, “sed valientes como San Vicente”,... i molts altres.

Gostí: Home Vicent, jo que vols que el diga, jo no soc molt devot, però això de ficar als sants pel mig quan esteu pegant-se tirs, no crec jo que siga massa correcte.

Vicent: Ja, però com tots ho feien quan es veien apurats, jo com no podia ser menys, vaig cridar, “per Sant Blai a lluitar sense desmai”..., i encara no ho havia casi ni acabat de dir, “pem”, hem peguen un tir al pit, que vaig caure rollat quan me'l vaig sentir.

Gaspar: Pos parla en els metges que el van auxiliar, per que hem pense que s'han equivocat de zona afectada. *(senyalant la cama).*

Vicent: Espera que encara no he acabat.

Miquel: *(ansios)* Voleu deixar-lo acabar.

Vicent: Crec jo que el crit que vaig pegar demanant la protecció de Sant Blai va fer efecte, resulta que el tir me'l pegaren a la medalleta de Sant Blai que hem regalà ma mare quan vaig prendre la primera comunió i la bala no hem va ni tocar la pell, això si la medalleta feta un cromó, la tinc guardada com a or en pany.

Gostí: I tant, si t'ha salvat la vida.

Vicent: I tant que hem salvà la vida, però quan hem vaig sentir el tir al pit, pese a que havia cridat a lluitar sense desmai, hem vaig desmaiar, i l'enemic es pensà que estava mort i hem varem deixar allí, junt a la resta de morts que hi havia hagut.

Gaspar: ¿I lo de la cama?

Vicent: Pues resulta que quan hem vaig despertar del desmaig, ja s'havia acabat tot. Hem vaig donar conter del que havia passat, vaig donar gràcies a Sant Blai, però un es humà i tenia ganes de pissar, per lo que hem vaig alçar, però com encara estava mig grogui, vaig tropeçar en un company mort que hi havia al costat, vaig caure i hem clavà una baioneta a la cama, després conforme vaig poder, i amb molt d'esforç vaig fer per aplegar al primer lloc de guàrdia que hi havia.

Quico: ¿Després de pissar no?

Vicent: Sí després de pissar..., en arribar en varen curar i hem varen enviar de tornada a casa. El que passa que estava a Xàtiva esperant a recuperar-me millor de la ferida i ja la tinc casi curada.. a Festes bò.

Miquel: I quina alegria m'has donat, açò si que no m'ho esperava.

Gostí: ¡Quines pilotes tens Vicent!, ara si que el podem dir Vicent “el piloter”, i amb més raó que mai.

Vicent: Conte-me, conte-me, com tenim el tema per a Festes. Si després de tot el que ha fet Sant Blai per mi, no li ho agraix, ...

Gaspar: Es per a pegar-te un tir.

Miquel: Va deixem ja els tirs, que ja en hem tingut prou en estos ultims tres anys, ara el que ens interessa es la Festa... Mira Vicent, serem deu per a eixir a Festes, contan-te a tu.

Quico: Si no hi han més sorpreses com la teua.

Vicent: Després d'açí hem porteu a casa, i el primer que hem de fer si tot continua igual, es agarrar els dos gaiatos de majoral que tenia, el de mon pare i el de mon tio, i fer-me unes bones mulettes, si nos no aneu estan a tot hora fent de portejadors. Després buscaré el trage de festa, que me'l vaig amagar ben amagat. Per que conforme estaven les coses al començar la guerra, qualsevol excusa era bona per a carregar-se a la gent.

Gaspar: I que ho digues, uns milicians del sur de la península que varen passar pel poble, a punt estigueren d'afusellar a mon tio, per que li varen trobar el mosquet que Juan "el mañà" li va fabricar en l'any 20 al seu taller del Racó de Capito.

Miquel: Si es que hi han hagut de blanques i de negres.

Gaspar: Ja, però com mon tio Isidre, com tots sabeu es comerciant, i te una llengua que no li para, acabà convencent als milicians que això era un arma que ell gastava per a espantar els pardals dels bancals de sireres.

Quico: ¡Sí, home!

Gaspar: Xé com t'ho dic, després d'embolicar-los els regalà dos cabasets de sireres, i un parell de botelles d'herbero, i un poc més, després de provar l'herbero, passen d'afusellar-lo a fer-lo cap de la tropa.

Gostí: Home, la veritat que com ton tio Isidre no hi ha ningú per a embolicar a la gent. Me'n recorde jo que a uns comerciants que varen fer parada a la Venta, estant ell allí en eixe moment ton tio, xarrant, xarrant, els va embolicar tant que acabà convencent-los que ell era un torero famós que estava a Bogairent per a matar ell soles sis bous en una correguda.

Miquel: No hem digues que els comerciants s'ho cregueren.

Gostí: I tant que s'ho cregueren, que després de fer-se uns quants herberets, acabaren traent-lo a muscles de dins de la Venta. I damunt li regalaren dos mantes que havien comprat per a que li les fera aplegar als de la seua quadrilla.

Vicent: Xé Gaspar, jo crec que si ton tio Isidre fa d'ambaixador moro, els moros acaben guanyant hasta l'ambaixada de la vesprà.

Gaspar: Jo crec que sí.

(En eixe moment, entren pel costat que havien eixit, Adela, Rosario i Maria, sense adonar-se de la presencia de Vicent)

Maria: Pues quan el meu home cullga les pomes, ja passaré i vorem si podem canviar un basquet per un parell de conills.

Adela: Quan vullgues dona, si pot ser, ho arreglarem en un moment.

Rosario: ¡Vicent!, *(anant a abraçar-lo)*, quina alegria hem dona voret.

(S'arrimen Adela i Rosario també a abraçar-lo, alegrant-se de la seua presència)

Adela: ¿Com estas Vicentet?, per aquí tots el tiravem en falta.

Vicent: Estic prou bé, tinc la cama un poc fotuda, però el metge m'ha dit que per a Festes la tindré prou bé, i que podré eixir amb tota la quadrilla.

Adela: Falta es fà, per que la cosa no estava molt clara.

Vicent: Ja m'ho estaven contant, que costa recuperar-se després de tot el que ha passat. Hem perdut a molta gent, i molt de patrimoni, tractarem de tirar endavant.

Maria: Vicent, si no pugueres eixir a peu, parla en el meu home i que el deixi l'aca que te per a llaurar el bancal, li fiques quatre arreglos i com si anares a la grupa.

Vicent: Gràcies María, ho tindrè en comte... *(A les dones)* ¿Com esteu xicones després de tot el que ha passat?

Adela: Recuperant-se de tot, i tractant de tornar a la normalitat.

Rosario: I buscant les peçes del trage per a que pugau eixir a Festes.

Vicent: Aixó, vaig a fer jo tan prompte arribe a casa.

Miquel: Vicent, després de Festes hauràs de dedicar-te a fer novia, i casar-te prompte, de lo contrari sempre vas de cap.

Vicent: Pot ser tingues raó Miquel, hi ha que reconèixer que les dones d'este poble son un tresor, i a vore si les cuideu bé que no se les mereixeu.

Gostí: Ja diuen estes que si ens fa falta gent, ixen elles amb nosatros a Festes.

Vicent: Home, jo no he dit tant.

Maria: Sí., sí, molta parauleria, molta parauleria però al final sempre igual.

Vicent: Perdoneu si us he ofés, no era la meua intenció.

Rosario: *(Resignada)* Tranquil Vicent, sabem quin es el nostre paper, tal volta açò canvie algun dia.

María: I tant que canviarà, si nos ja voràs.

Adela: Que així siga.

Gaspar: María, tu sempre profetizant.

María: Se'n recordeu, en els ultimes Festes que ferem abans de la guerra que vos digué que no guardareu els arcabuços molt lluny, que la cosa política estava calenta i que acabariem malament. Mireu si hem vaig enganyar molt.

Gostí: Tens raó, María tens raó. Jo crec que tens un poc de bruixa.

Quico: Soles et falta la granera.

Vicent: Va, no digau xorrades, i tractem entre tots de que el nostre poble, siga dels primers en superar la desgràcia de la guerra, i que ens servisca de lliçó per al futur.

Gaspar: Ja parles, com Miquel, i això que sou de bàndols diferents.

Vicent: Ara, ja no hi ha bàndols que vallguen, crec que estem tots escarmentats, tractaren de que les coses tornen al seu lloc però de forma pacífica. (*A Gostí*) Per cert Gostí, ¿no crec que enguany hagues preparat ningun escritet per a la Retreta?

Miquel: Diu este que no, i tant que ho ha fet, està ja tot a punt per a imprimir-se.

Vicent: No hem digues. A vore si tenim problemes.

Gostí: Que no home, que no, ja es heu vaig dir a estos, que està tot aprovat i passat per la censura, i que no van a haver problemes; i si n'hi hi ha algun serà de diners, però de res mes.

Vicent: Millor si ho tens tot controlat.

Adela: Te'n recordes d'algun d'eixos versets que has ficat.

Rosario: Això, recitant un, que jo n'hi m'enterat del que has escrit.

Gostí: Es que els he escrit a l'hort. Es el lloc on més m'inspire.

Miquel: Va Gostí, recitan's un, en primicia per a tots nosatros.

Gaspar: Vinga va, no et façes de desitjar.

Gostí: Home, com vosatros sabeu, açò sempre ha segut una sorpresa, però ja que hui hem recuperat un amic que creiem perdut, i es el primer any que anem a fer Festes després de la guerra,... de manera excepcional vos avançaré uns quans versets de l'escrit que he preparat.

Quico: “Venga maestro”

(Tots expectants).

Gostí: La Festa al nostre poble
porta pau i germanor,
comporta coses nobles
de tendressa i esplendor.

Ni la guerra entre germans
ha pogut amb ella,
que no se'ns hem vaiga de les mans
per ser cosa bella.

Que d'eixemple ens servixca
per a una bona convivència,
que la cosa ens lluisca
i prengam sana consciència.

Sempre tindrem la protecció
del nostre Patró redemptor,
per això cride amb devoció
Festa, Pau i Germanor.

(Els demás l'aplaudixen i l'abraçen... i s'abaixa el teló)

FI

(Nota de l'autor: Gran part de les referències històriques, a les que al·ludiexen els protagonistes durant l'obra son reals, així com molts dels noms en elles indicats)